

SPRÁVA Z VYKONANEJ KONTROLY HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE ČAKA KONTROLA NAKLADANIA S POHĽADÁVKAMI, KONTROLA ICH STAVU A VÝVOJU

Cieľ kontroly: overenie stavu pohľadávok a nakladania s nimi, dodržiavanie zákona o účtovníctve, zákona o majetku obcí a zákona o správe daní a interných predpisov obce

Kontrolovaný subjekt: Obec Čaka

Kontrolované obdobie: stav pohľadávok k 31.12.2024 a stav ku dňu začatia kontroly 31.10.2024

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) *majetok obce tvoria nehnuteľné veci a hnutelne veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa tohto zákona alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.*

Podľa § 7 ods. 2 zákona o majetku obcí platí, že:

Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Sú povinné najmä

- a) udržiavať a užívať majetok,*
- b) chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím,*
- c) používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi,*
- d) viesť majetok v účtovníctve podľa osobitného predpisu.*

Majetkom obce sú aj pohľadávky. Obec má podľa § 7 ods. 2 zákona o majetku obcí všeobecne koncipovanú povinnosť majetok obce nielen chrániť, ale aj používať všetky právne prostriedky, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi. Zjednodušene obec má povinnosť zabezpečiť vymáhania pohľadávok tak, aby nedochádzalo k premlčaniu prípadne k zániku možnosti vymáhať pohľadávky (preklúzia). Predmetom kontroly bola kontrola nakladania s pohľadávkami a s tým spojené včasné uplatňovanie práv za účelom predchádzania oslabenia postavenia veriteľa z dôvodu premlčania, prípadne zániku možnosti vymáhať pohľadávku z dôvodu preklúzie.

Daňové pohľadávky

Podľa § 2 písm. b) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „daňový poriadok“) sa na účely zákona rozumie daňou aj miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“). Uvedené má význam vo vzťahu k možnostiam vymáhania nedoplatkov, premlčania ako aj

preklúzie práva vymáhať nedoplatok. V časti daňových nedoplatkov budú teda rozoberané nedoplatky z miestnych daní (daň z nehnuteľnosti, daň za psa) vrátane poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, napriek tomu že účtovne sa poplatok za komunálny odpad neeviduje na účte 319 pohľadávky z daňových príjmov, ale na účte 318 pohľadávky z nedaňových príjmov.

Základným predpokladom pre zabezpečenie nároku obce vo vzťahu k daňovému dlžníkovi je zabezpečenie aby nedošlo k **premlčaniu daňového nedoplatku**. Podľa § 85 ods. 1 daňového poriadku, platí, že právo na vymáhanie daňového nedoplatku je premlčané po šiestich rokoch po skončení kalendárneho roku, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Ak správca dane v lehote podľa prvej vety doručí daňovému subjektu výzvu podľa § 80, začína plynúť nová premlčacia lehota po skončení kalendárneho roku, v ktorom bola výzva doručená. Pre úplnosť uvádzam, že preklúzia nastáva po 20 rokoch po skončení kalendárneho roku, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Súčasťou kontroly bolo preto aj preverenie posielania výziev podľa § 80 daňového poriadku. **Možno skonštatovať, že obec každoročne posielala výzvu podľa § 80 všetkým daňovým dlžníkom.**

Vo vzťahu k vymáhaniu daňových nedoplatkov platí, že tieto môže vymáhať obec sama a to nástrojmi **daňového exekučného konania**¹ upraveného v daňovom poriadku prípadne **prostredníctvom súdneho exekútora** (§ 88 ods. 2 posl. veta, daňového poriadku). Využitie nástrojov daňového exekučného konania má nesporne niekoľko výhod, ktoré spočívajú v možnosti pružnejšie reagovať na aktuálnu situáciu, pôsobí menej zatažujúce pre daňového dlžníka nakoľko sa neuplatňujú trovy exekúcie a rovnako v prípade nevyoženia daňového nedoplatku obec nebude musieť hradiť trovy exekučného konania. V roku 2024 ku dňu začatia kontroly (31.10.2024) obec začala 5 daňových exekučných konaní na vymoženie daňového nedoplatku.

Obec má okrem nástrojov daňového exekučného konania, ktorého účelom je vymoženie daňového nedoplatku aj možnosti zabezpečenia daňového nedoplatku prostredníctvom záložného práva, pričom platí že záložné právo možno zriadiť aj na zabezpečenie daňovej pohľadávky, ktorá vznikne v budúcnosti, ak je odôvodnená obava, že nesplattná alebo nevyrubená daň nebude uhradená. Obec uvedený spôsob doposiaľ nevyužila.

¹ Podľa § 98 ods. 1 Daňového poriadku, správca dane môže vykonať daňovú exekúciu nasledovnými spôsobmi:

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) odobratím peňazí v hotovosti a iných vecí, pri ktorých nedochádza k predaju,
- e) predajom cenných papierov,
- f) predajom nehnuteľnosti,
- g) predajom podniku alebo jeho časti,
- h) postihnutím majetkových práv spojených s obchodným podielom spoločníka v obchodnej spoločnosti,
- i) zadržaním vodičského preukazu.

Zároveň platí, že správca dane môže vykonať daňovú exekúciu spôsobom, ktorý si určí, a môže vykonať daňovú exekúciu u jedného daňového dlžníka aj niekoľkými spôsobmi súčasne.

Stav daňových nedoplatkov k 31.12.2023 a k 31.10.2023 t. j. k dátumu začatia kontroly

Rozdelenie nedoplatkov podľa rokov nedoplatku ku dňu vykonania poslednej inventarizácie t. j. k 31.12.2023

	Daň z nehnuteľnosti	Poplatok za komunálny	Daň za psa
2023	5 790,50	225	45
2022	199,10	231	30
2021	126,51	168	5
2020	77,47	268,81	5
2019	88,81	225,40	5
2018	110,49	227,70	5
2017	96,90	251,80	15
2016	65,97	262,20	10
2015	56,87	286	10
2014	88,40	427	5
2013	48,19	336	5
2012	0	160	0
2011	23,90	161,32	0
SPOLU	6 773,18	3 230,23	140

Porovnanie aktuálneho stavu a stavu k 31.12.2023

	Stav k 31.12.2023	Stav k 31.10.2024	Rozdiel
Daň z nehnuteľnosti	6 773,18	19 337,13*	12 563,95
Poplatok za komunálny odpad	3 230,23	3 016,73**	- 213,50
Daň za psa	140	135	- 5

*uvedená výška zostatku na účte 319 k 31.10.2024 kde sa účtuje aj daň z nehnuteľnosti však neznamená že obec má k uvedenému dátumu sumu splatnej neuhradenej dane 19 337,13 €. Obec na začiatku roka zaúčtuje predpis dane na účet 319 bez ohľadu na to či ide o daň ktorej splatnosť už nastala alebo nie. Z uvedeného dôvodu preto uvádzam aj zostatok k 31.12.2023 ktorý má z hľadiska výšky nedoplatkov väčšiu výpovednú hodnotu.

**z toho 261 € za aktuálny rok 2024, 144 € za rok 2023 a zvyšok (2 611,73 €) tvoria staršie nedoplatky pričom najstarší evidovaný nedoplatok je z roku 2011.

Pri celkovej kontrole evidencie daňových nedoplatkov bolo zistené, že obec eviduje daňové nedoplatky aj voči **zosnulým osobám**. V zmysle § 84 ods. 1 písm. a) a b) daňového poriadku, platí že daňový nedoplatok zanikne dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia súdu o tom, že dedičstvo pripadlo štátu, ak daňový dlžník zomrel, ako aj v prípade nadobudnutia právoplatnosti uznesenia súdu, ak daňový dlžník zomrel a súd zastavil dedičské konanie po tom, čo majetok nepatrnej hodnoty zanechaný poručiťom vydal tomu, kto sa postaral o pohreb alebo ak zastavil konanie z dôvodu, že poručiť nezanechal majetok. Podľa ods. 2

daňový nedoplatok tiež zaniká dňom právoplatnosti rozhodnutia správcu dane o zániku daňového nedoplatku, ak daňový nedoplatok alebo jeho časť správca dane nemohol uspokojiť od dedičov do výšky ceny nadobudnutého dedičstva (v uvedenom prípade je nutné rozhodnutie o zániku daňového nedoplatku). **Vzhľadom na uvedené odporúčam vykonať kontrolu všetkých daňových nedoplatkov, ktoré sa viažu na zosnulé osoby a v prípade ak nedošlo k uspokojeniu pohľadávky v dedičskom konaní vydať rozhodnutie o zániku daňového nedoplatku podľa § 84 ods. 2 písm. b) daňového poriadku, prípadne odpísať daňový nedoplatok podľa § 84 ods. 1 písm. a) a b) daňového poriadku. V prípade ak si obec neprihlásila pohľadávku do dedičského konania odporúčam uplatniť si pohľadávku u dedičov v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka.**

V rámci kontroly bolo zistené, že obec **nevyrubovala úrok z omeškania** podľa § 156 daňového poriadku. Vyrubovať úrok z omeškania je povinnosťou správcu dane, čo vyplýva z formulácie § 156 ods. 1 daňového poriadku:

Úrok z omeškania správcu dane vyrubí podľa odseku 2, ak daňový subjekt nezaplatí alebo neodvedie v ustanovenej lehote alebo v ustanovenej výške alebo v lehote alebo vo výške určenej v rozhodnutí správcu dane

- a) daň alebo rozdiel dane,
- b) preddavok na daň,
- c) splátku dane,
- d) vybraný preddavok na daň,
- e) daň vybranú zrážkou,
- f) zrazenú sumu na zabezpečenie dane.

Nedaňové pohľadávky

Obec vykazovala nedaňové nedoplatky na účte 315 a 318.

	Stav k 31.12.2023	Stav k 31.10.2024
Účet 315	4 860,19	1 050
Účet 318	3 300,23	288*

*na účte 318 sú evidované aj pohľadávky z poplatku za komunálny odpad. Výška pohľadávok k 31.10.2024 (288 €) je ovplyvnená tým, že na účte sú evidované aj preplatky, ktoré skresľujú aktuálnu výšku nedoplatku. Reálna výška nedoplatkov pri poplatku za komunálny odpad (ak neberieme do úvahy preplatky) bola k dátumu začatia kontroly 3 016,73 €.

Na účte 315 obec eviduje pohľadávky z nájomného a to pohľadávky z nájomného v obecnej bytovke a pohľadávky z nájmu poľnohospodárskej pôdy. Na účte 318 obec eviduje okrem poplatku za komunálny odpad aj pohľadávky za cintorínske poplatky. Pri vymáhaní nedaňových pohľadávok (okrem poplatku za komunálny odpad, na ktorý sa vzťahuje daňový poriadok) napr. pohľadávok z nájmu má obec rovnaké postavenie ako akákoľvek iná osoba pri vymáhaní nedoplatku a teda v prvom rade po zlyhaní snahy vymôcť pohľadávku mimosúdne musí obec získať exekučný titul uplatnením pohľadávky na súde napr. prostredníctvom upomínacieho konania a následne pohľadávku po márnom uplynutí lehoty na dobrovoľné uhradenie a nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia súdu

pohľadávku vymáhať prostredníctvom súdneho exekútora. V roku 2024 obec postúpila pohľadávku z nájomného za nájom poľnohospodárskej pôdy voči spoločnosti AGRISPA s.r.o. (pohľadávka vo výške 1 050 €) na vymáhanie advokátskej kancelárií.

Návrh správy bol vyhotovený dňa 20.11.2024.

Lehota na podanie námietok k zisteným nedostatkom a navrhnutým odporúčaniam bola do 27.11.2024. Kontrolovaný subjekt nepodal námietky k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam a ani k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení.

Lehota na predloženie písomného zoznamu prijatých opatrení 31.12.2024.

Lehota na splnenie opatrení je do 20.1.2025.

V Čake dňa 27.11.2024

.....
Hlavný kontrolór obce Čaka